

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 24.4.2018г.
JOIN(2018) 8 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН МАКАО: ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА 2017 г.

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

СПЕЦИАЛЕН АДМИНИСТРАТИВЕН РАЙОН МАКАО: ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2017 Г.

Обобщение

От преминаването на Макао към Китайската народна република през 1999 г. Европейският съюз и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития съгласно принципа „една държава — две системи“ в Специален административен район (САР) Макао. Европейският съюз се придържа към политиката си за „единен Китай“ и подкрепя принципа „една държава — две системи“ и неговото прилагане.

Настоящият годишен доклад за събитията в Макао се издава в съответствие с поетия ангажимент към Европейския парламент.

През 2017 г. принципът „една държава — две системи“ продължи да се прилага в полза на САР Макао, на Китай като цяло и на международната общност.

През септември в Макао беше избрано ново законодателно събрание. След изборите в политическия състав на законодателното събрание не настъпи промяна. Мнозинство в него продължават да бъдат поддържащите статуквото законодатели. Високият процент на участие в изборите за законодателно събрание, в което 14 от общо 33 места се избират пряко, показва, че гражданите на Макао имат желание да участват в политическия живот и се стремят да имат право на глас за своето бъдеще.

В Основния закон на Макао и другите законодателни актове не се предвижда въвеждането на всеобщо избирателно право. Въпреки това ЕС насърчава властите на Макао да потърсят начини за поощряване на по-широкото участие на обществото в изборите за главен управител на района и за законодателно събрание. Това би повишило тяхната легитимност, би увеличило обществената подкрепа и би укрепило управлението.

През 2017 г. основните права и свободи на гражданите продължиха да бъдат съблюдавани като цяло. Медиите в Макао продължиха да изразяват широк спектър от гледни точки въпреки опасения за увеличаваща се автоцензура.

През годината икономиката на Макао отбеляза значителен ръст, като бяха обявени още инициативи за нейната диверсификация.

ЕС и Макао продължиха стабилните си търговски връзки и постигнаха добро равнище на сътрудничество.

Политически събития

На 17 септември в Макао се проведеха избори за Законодателното събрание. Избирателната активност беше най-високата, регистрирана досега, като гласа си дадоха 57,22 % от избирателите. Само 14 от общо 33 места в Законодателното събрание се избират пряко. Останалите 19 се избират чрез функционални избирателни райони или се назначават от главния управител. Голямото мнозинство в новоизбраното Законодателно събрание продължава да принадлежи на лагера на поддържащите статуквото. В него има само четирима продемократични законодатели и един, който се застъпва за всеобщо избирателно право, без да участва в продемократичната платформа. Решаващи при изборите бяха въпросите за благосъстоянието и средствата за прехрана.

Изборите бяха проведени по правилата. Продемократичната партия New Macau обаче обвини властите в упражняване на политически натиск върху нейните членове по време на кампанията, и отнесе случая до съда. На 11 септември Върховният апелативен съд се произнесе в полза на New Macau и отправи критика към Бюрото за граждански и общински дела за това, че е отхвърлило искането на партията за провеждане на събитие по време на предизборната кампания. Продемократични активисти се оплакаха, че централното правителство е проникнало незаконно в използваните от тях социални медии, електронна поща и услуги за съобщения в реално време, за да следи предизборната им кампания. На поне 13 журналисти от Хонконг е отказано влизане в Макао преди изборите.

На 4 декември продемократичният законодател Сулу Соу беше отстранен от Законодателното събрание. Той е обвинен в гражданско неподчинение във връзка с протест през 2016 г. срещу главния управител на Макао. Законодателното събрание на Макао го отстрани с 28 гласа „за“ и 4 „против“. Това е първият случай след преминаването на Макао към Китай през 1999 г., при който Законодателното събрание използва правомощията си за отстраняване на законодател заради наказателно обвинение. Ако Соу бъде признат за виновен и изпратен в затвора за повече от 30 дни, той може да бъде лишен от правата на законодател.

През май председателят на Националния народен конгрес Джан Дъцзян пристигна на тридневен посещение в Макао. Той похвали Макао за успешното прилагане на принципа „една държава — две системи“ и прикани САР да предприеме по-нататъшни стъпки за интегриране в националното развитие на Китай.

През август загинаха 10 души, а стотици бяха ранени, след като тайфунът Хато връхлетя Макао. Тайфунът от 10-та степен предизвика хаос, като остави града за няколко часа без електричество, което показва уязвимостта на Макао от последиците от изменението на климата. По искане на правителството на Макао бяха мобилизирани военни части на Китайската народна освободителна армия от местния гарнизон, за да подкрепят усилията за оказване на помощ.

През ноември Постоянният комитет на Националния народен конгрес гласува за добавяне на закона за националния химн към приложение III на Основния закон на Макао, което означава, че законът ще се прилага в САР Макао.

През 2017 г. на повече от дузина продемократични активисти и на няколко журналисти беше отказано влизане в Макао. От страна на имиграционните служби на няколко политици и законодатели от Хонконг беше заявено, че представляват заплаха за вътрешната сигурност и стабилност на Макао.

Равни възможности, права и свободи

Съгласно принципа „една държава — две системи“, заложен в Основния закон на Макао, като цяло зачитането на правата и основните свободи на хората в Макао продължи и върховенството на закона беше утвърдено. В Макао гражданските свободи се уважават и зачитането на правата на човека е на високо ниво. Въпреки това през 2017 г. правителството продължи да се противопоставя на препоръката на Комитета на ООН срещу изтезанията (UN/CAT) за създаването на независим орган по човешките права. То твърди, че тази препоръка не е приложима за Макао в качеството му на специален административен район на Китайската народна република.

Медиите запазиха своето разнообразие и успяха да изразяват широк спектър от гледни точки без ограничение. Налице е обаче известна автоцензура, особено в медиите на китайски език и когато става дума за китайските дела. НПО и медийните активисти продължиха да изразяват тревога относно автоцензурата, която се дължи на зависимостта на медиите от правителственото финансиране.

През 2017 г. излезе първият доклад на Асоциацията на пресата на португалски и английски език в Макао относно свободата на печата за медии, които са на различен от китайски език. В доклада се казва, че свободата на печата наистина се спазва, но медиите на китайски език са изправени пред повече предизвикателства, ограничения и натиск, отколкото тези, които са на английски и португалски език. В него се казва също, че основното препятствие пред свободата на печата е трудният достъп до източници и липсата на прозрачност от страна на властите.

Продължава загрижеността по отношение на **дискриминацията** въз основа на **сексуална ориентация** и полова идентичност. Тази загриженост е особено сериозна в областта на трудовата заетост, образованието и здравеопазването. Все още предстои отношенията между партньори от един и същ пол да бъдат включени в закона, с който се инкриминира домашното насилие. Комитетът на ООН по икономически, социални и културни права прикани Макао да приеме цялостна антидискриминационна нормативна уредба.

Въпреки постоянните усилия на правителството на Макао за борба с **трафика на хора**, това продължава да бъде проблем в Макао. През годината властите на Макао проведоха

много обучения и кампании за осведомяване на обществеността относно борбата с трафика на хора. За да се справи с това трансгранично престъпление, Макао засили сътрудничеството си с властите на континентален Китай и на Хонконг чрез обмен на разузнавателна информация и съвместни операции. Законодателството на Макао против трафика на хора е задоволително, но прилагането му трябва да бъде по-строго. Все още броят на съдебните преследвания и обвинителните присъди за трафик продължава да бъде малък, въпреки големия брой жалби. ЕС е готов да възобнови обмена и сътрудничеството, както и да предостави технически експертен опит относно най-добрите начини за справяне с това глобално предизвикателство.

В Макао не се прилагат ефективно **свободата на сдружаване и колективното договаряне**, заложи в конвенциите на Международната организация на труда (МОТ). Служителите могат свободно да участват в профсъюзни дейности и действия при колективни трудови спорове, но ако го направят, не са защитени срещу репресивни мерки. Съгласно член 70 от Закона за трудовите отношения работодателят може да прекрати договора на служител без основателна причина, като предостави само скромно обезщетение. ЕС насърчава Макао да предприеме необходимите стъпки за спазване на конвенциите на МОТ.

През годината властите на Макао продължиха да прилагат решителни мерки срещу корупцията и правителството започна няколко дела за **борба с корупцията** по високите етажи. Тайфунът Хато повдигна въпроси относно готовността на Макао за справяне при бедствие и за координацията при оказване на помощ. След тайфуна Комисията за борба с корупцията започна разследване на процедурите на Службата по метеорология и геофизика във връзка с прогнозирането на тайфуна и със спорното управление на бившия директор. В доклада на Комисията за борба с корупцията не са констатирани данни за незаконност или външно влияние.

Събития в икономически план

През 2017 г. икономиката на Макао възстанови своя растеж, след като през предходните три години отчете сериозен спад, когато секторът на хазартните игри беше засегнат сериозно от кампанията срещу корупцията, провеждана в континентален Китай. През 2017 г. БВП на Макао се повиши с 9,1 %¹ в реално изражение, което е значително подобрене спрямо 2016 г., когато спадна с 0,9 %. Икономическият възход се дължи на възстановяването на сектора на хазартните игри и на устойчивия приток на туристи. През 2017 г. броят на посетителите нарасна с 5,4 % до 32,6 милиона. Освен това посетителите харчиха повече. При приходите от хазартни игри през 2017 г. се регистрира двуцифрен ръст — общо 266 милиарда патака — 19,1 % увеличение спрямо 2016 г. Вътрешното търсене нараства устойчиво, като се отбелязва умерен ръст както при разходите на частните потребители, така и при тези на правителството. Най-

¹ Източник: Освен ако е посочено друго, всички макроикономически показатели са получени от Службата за статистика и преброяване към правителството на САР Макао.

слабата част от икономиката са частните инвестиции, които през 2017 г. спаднаха с 10 % в реално изражение. Разходите за инвестиции са се свили, тъй като няколко мащабни туристически съоръжения и огромни развлекателни комплекси бяха пред завършване. Инфлацията се понижи от 2,3 % през 2016 г. на 1,2 % през 2017 г. През последните пет години безработицата беше постоянно под 2 %, дори по време на икономическия спад, като икономиката разчита в голяма степен на чуждестранни работници и специалисти. Повече от 40 % от работната сила на Макао през 2017 г. се състои от чуждестранни работници, като около две трети от тях са от континентален Китай.

На 14 ноември главният управител на Макао Фернандо Чуи направи своето обръщение относно политиката през 2018 г. Той отново потвърди основните насоки на политиката, определени в петгодишния план за Макао (2016—2020 г.), който стартира през 2016 г. Главният управител заяви, че неговата администрация ще се стреми да диверсифицира икономиката и да се включи в инициативата на Китай „Един пояс, един път“ („Belt and Road“) и в тази за „Голям залив“ („Greater Bay Area“) Гуандун — Хонконг — Макао. Правителството се ангажира да продължи да развива свързания с бизнес туризъм за срещи, насърчителни мероприятия, конгреси и изложения; секторите в областта на културата и творчеството; китайската медицина; услугите за финансов лизинг; и управлението на имущество. Той насърчи малките и средните предприятия да си сътрудничат с операторите за електронна търговия в континентален Китай, за да проучват пазарите в португалоезичните държави. В продължение на практиката от миналото главният управител обяви също така и пакет от финансови субсидии за местните хора. Такъв пакет се предоставя вече за единадесета поредна година и тази година той възлиза на общо 12,9 милиарда патака. През 2018 г. постоянно пребиваващите лица ще получат по 9000 MOP, а непостоянно пребиваващите лица — по 5400 MOP.

През 2017 г. фискалната позиция на Макао остана стабилна и районът има дълбоки резерви. Неговите фискални показатели от години системно отчитат излишъци, въпреки значителното намаляване на данъчните приходи от хазарт в периода 2015—2016 г. Разумната фискална политика в годините на бурен растеж осигури нулев дълг на публичния сектор и фискален резерв, надвишаващ 130 % от БВП². В края на 2017 г. общият фискален резерв възлизаше на 490 милиарда патака³, което е изключително висок размер за територия с по-малко от половин милион души (с изключение на работещото население, което не е родено в Макао). През 2016 г. правителството обяви, че до 2019 г. ще създаде държавен фонд за развитие, който да управлява фискалния резерв.

² Източник: 2016 г., член IV, Consultation Staff Report of Macao SAR („Доклад на консултантската група за САР Макао“), МВФ.

³ Източник: Орган по паричната политика на Макао, прессъобщение от 1 март 2018 г.

Докато диверсификацията на икономиката на Макао продължава да е дългосрочна цел, през последната година беше постигнат известен успех при диверсификацията на сектора на хазартните игри. През 2017 г. делът на „VIP“ хазартните игри (игри с високи залози от богати хора) в общия приход от хазарта намаля от 70 % на 56 %⁴. За посрещане на туристите, които играят масови хазартни игри, и тези, които не играят, в Макао се изграждат още туристически съоръжения и се подобрява градската инфраструктура. Операторите на хазартни игри се ангажираха да инвестират в много големи луксозни комплекси, за да привличат мащабни събития. Те се ангажираха също да инвестират в по-широк кръг развлечения, подходящи за семейства, както и за пътуващи по работа и на почивка лица. През 2018 г. трябва да отворят врати пет нови комплекса на стойност няколко милиарда долара. Общо в Макао трябва да бъдат построени 9 000 нови хотелски стаи към вече съществуващите 37 000. Правителството подчерта, че способността за развиване на несвързан с хазартни игри туризъм ще бъде един от основните критерии за подновяването на концесиите за хазартни игри. В момента има шест дружества с концесии за хазартни игри, лицензите на които ще изтекат в периода 2020—2022 г.

Що се отнася до регионалното сътрудничество, през месец декември Макао и Китай подписаха две нови споразумения в рамките на Споразумението за по-тясно икономическо партньорство (СПИП) между континентален Китай и Макао. Това бяха „Инвестиционното споразумение“ и „Споразумението за икономическо и техническо сътрудничество“. С инвестиционното споразумение се предвижда механизъм за уреждане на инвестиционни спорове и рамка за съдебни производства. По-рано през октомври Макао и Хонконг подписаха споразумение, с което се цели опростяване на свободното движение на стоки, улесняване на митническите процедури и търговията, открита търговия с услуги и установяване на двустранно сътрудничество в областта на интелектуалната собственост в рамките на СПИП. Макао и Хонконг са подписали отделни СПИП с континентален Китай. Очаква се трите администрации да използват тези СПИП, за да изготвят нова обща платформа за насърчаване на по-нататъшна либерализация и улесняване на търговията и инвестициите в „Големия залив“.

Макао изпълнява ролята на икономически мост между Китай и португалоезичните държави. За засилване на тази роля водещ фонд за насърчаване на сътрудничеството между Китай и португалоезичните държави премести през юни 2017 г. своето седалище от Пекин в Макао. Фондът е създаден през 2013 г. от Китайската банка за развитие и Фонда за промишлено и търговско развитие на Макао. Той се управлява от Фонда за развитие Китай—Африка. Фондът се е ангажирал да включи в бъдещите си проекти повече малки и средни предприятия от Макао.

През годината Макао продължи работата си за борба срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. Тези усилия бяха признати в Доклада за взаимна оценка

⁴ Източник: Бюрото на правителството на САР Макао за инспекция и координация на хазарта.

за 2017 г., осъществен съвместно от Групата на държавите от Азия и Тихоокеанския басейн и Групата на международните финансови надзорници по методите за оценка, определени от специалната група за финансови действия. През декември Макао въведе също така система за деклариране на пари в брой за посетители, които носят в брой повече от 120 000 МОР (или тяхната равностойност).

Двустранни отношения между ЕС и Макао

През 2017 г. ЕС беше вторият по големина източник на внос за Макао след континентален Китай, допринасяйки за 25 % от общия внос на Макао. Към ЕС обаче беше насочен по-малко от 2 % от износа на стоки от Макао. Тези търговски дисбаланси създадоха дълготраен излишък в търговията в полза на ЕС, тъй като търсенето от Макао на внос продължи през годините, докато неговият производствен отрасъл се сви до по-малко от 1 % от БВП.

Двустранната търговия със стоки нарасна с 8 % до 744 милиона евро през 2017 г. Износът от ЕС към Макао достигна 626 милиона евро — повишение от 4 % всяка година, което доведе до търговски излишък от 508 милиона евро през 2017 г. Макао е разрастващ се пазар за луксозни стоки от Европа. Възможностите за бизнес в секторите на хазартните игри и на туризма са основата на търговските отношения между ЕС и Макао. Основните продукти в износа от ЕС включват кожени изделия, дрехи, часовници и бижута от високия ценови клас, хранителни стоки и напитки, както и автомобили.

Обществените поръчки в секторите на транспорта, енергетиката и строителството също представляват потенциален интерес за дружествата от ЕС, тъй като в Макао се осъществяват все по-голям брой инфраструктурни проекти. Все пак в сравнение с други големи инвеститори (Хонконг, Китай и САЩ) преките инвестиции в Макао на дружества от ЕС остават скромни. Португалия беше най-значимият инвеститор от ЕС в Макао с 3,7 % (9 милиарда патака) от общите преки инвестиции през 2017 г.

Като част от програмата си за справедливо данъчно облагане в световен мащаб на 5 декември ЕС публикува списък на 17 юрисдикции, неосказващи съдействие (приложение I към съответните заключения на Съвета), който включва и Макао. По време на фазата на проучване бяха установени три проблема в данъчната система на Макао. Първо, по отношение на обмена на информация Макао е поел ангажимент да прилага стандарта на ОИСР за автоматичен обмен на информация въз основа на двустранен подход, но няма мрежа от споразумения, които да обхващат всички държави — членки на ЕС. Второ, Макао все още не участва в Многостранната конвенция на ОИСР за административна взаимопомощ по данъчни въпроси (МАС). Трето, що се отнася до стандартите за справедливо данъчно облагане, Макао има един данъчен режим — „офшорни дружества“ — определен като вреден. Въз основа на тази

оценка е отправена покана към Макао да се ангажира, че до края на 2018 г. ще се справи с тези недостатъци. Държавите членки не оцениха поетия в края на 2017 г. ангажимент като достатъчен и поради това Макао беше включен в списъка на юрисдикциите, неосказващи съдействие. На 23 януари 2018 г., след нов ангажимент за преодоляване на опасенията на ЕС относно участието на Макао в Многостранната конвенция на ОИСР за административна взаимопомощ по данъчни въпроси (МАС), Макао беше изваден от списъка на юрисдикциите, неосказващи съдействие. Сега ЕС ще наблюдава ефективното изпълнение на поетите от Макао ангажименти.

През октомври се проведе годишният Световен икономически форум за туризъм в Макао. На събитието беше обявено, че ЕС ще бъде „официалният партньор“ на форума за 2018 г. Това изявление се вписва добре в инициативата „ЕС—Китай 2018 — година на туризма“, обявена през юни 2017 г. от председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер и министър-председателя на Китай Ли Къцян. ЕС желае да работи с Макао за успеха на Световния икономически форум за туризъм в Макао и отвъд този хоризонт.

През 2017 г. не беше проведено заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао, което обикновено е ежегодно. През 2018 г. се очаква да бъде проведено заседание и сътрудничеството да продължи по договорените по-рано приоритети. ЕС и неговите предприятия имат желание в бъдеще да работят с правителството на Макао за диверсифициране на неговата икономика, повишаване на устойчивостта на икономическото му развитие и насърчаване на двустранната търговия и инвестиционни потоци. Предприятията от ЕС могат да играят важна роля, като предоставят експертни знания и услуги за многобройните текущи инфраструктурни проекти и за плановете за разширяване на частни инвеститори. Тъй като Макао страда от остър недостиг на работна сила и квалифицирани мениджъри, европейските дружества, които осъществяват дейност там, в голяма степен разчитат на командировани служители и чуждестранни работници. Получаването на разрешения за работа за тях е трудно. ЕС желае да работи съвместно с властите на Макао и с европейските предприятия, за да съдейства за набелязването на икономически отрасли, в които положението е особено тежко. Предоставянето на по-лесен достъп на квалифицираните работници до трудовия пазар на Макао ще допринесе за увеличаването на неговата конкурентоспособност. ЕС и Макао ще продължат сътрудничеството по правни и регулаторни въпроси.

Както всяка година Европейската търговска камара в Макао⁵ и Европейската търговска камара в Хонконг съвместно координираха мащабното европейско участие на Международния форум и изложение за сътрудничество в областта на околната среда

⁵ Европейската търговска камара в Макао е хибридна организация, в която членуват както отделни дружества, така и национални търговски камари на държави — членки на ЕС. Понастоящем тя включва Британската бизнес асоциация на Макао, Бизнес асоциация Франция — Макао, Бизнес асоциация Германия — Макао, Ирландската търговска камара в Макао, Търговска камара Румъния — Макао и Португало-китайската търговска и индустриална камара.

през март и на Международното изложение за търговия и инвестиции в Макао през октомври.

Правните въпроси и програмите за обучение на устни преводачи продължават да са водещи проекти в сътрудничеството между ЕС и Макао. След установяването през 2006 г. на сътрудничеството между ЕС и Макао в областта на обучението на устни преводачи са обучени 90 преводачи с португалски и китайски език. В сътрудничество с Европейската комисия Политехническият институт на Макао изпълнява програма за обучение, насочена към университетски преподаватели по устен превод и към устни преводачи от Макао и от континентален Китай. С международна конференция, организирана на 10—11 октомври 2017 г. в Политехническият институт на Макао, беше отбелязана 10-ата годишнина на сътрудничеството между ЕС и Макао в областта на обучението на устни преводачи, чието значение се утвърждава, след като Макао беше определен за „търговска и обучителна платформа“ между континентален Китай и португалоезичните държави.

След 20-ото заседание на Съвместния комитет ЕС—Макао Фондът за научно и технологично развитие (ФНТР) на Макао създаде механизъм за съфинансиране, за да се насърчават научни работници от Макао да участват в рамковата програма на ЕС „Хоризонт 2020“. По тази схема ФНТР ще предостави финансова подкрепа за участници от Макао в избрани предложения.

Академичната програма на ЕС, управлявана от консорциум, ръководен от Университета на Макао, организира много нови дейности, сред които приемане на гостуващи лектори, семинари, научни изследвания, академичен обмен, конкурса за късометражен филм, посветен на ЕС, редовно радио шоу по теми, свързани с ЕС, и състезанието Model EU.